

MAJANDUSTEATED

Weekly Bulletin of the Institute of Economic Research

KONJUNKTUURINSTITUUDI VÄLJAANNE

ILMUB KORD NÄPÄLAS

TOIMETUS JA TALITUS

TALLINN, Toomkooli 13, tel. 468-24

Tellimishind aastas Kr. 5.—

ühes kuukirjaga „Konjunktuur“ Kr. 12.—

Üksiknumber 15 senti.

KONJUNKTUURINSTITUUDI DIREKTOR

JA VASTUTAV TOIMETAJA

A. PULLERITS

TOIMETAJA A. TOOMS

Majandussektiooni juhataja J. Janusson

Sektiooni nõukogu esimees A. Meerits

Põllumajandussektiooni juhataja J. Kurkas

Sektiooni nõukogu esimees Prof. P. Kõpp

Riigimajanduse osa toimetaja A. Keller

Nr. 9

Tallinn, 2. märtsil 1937

III aastakäik.

SISU:

Lhk.

POLLUMAJANDUS

Põllumajanduse ostuvõime arenemine 154

Tänavusost seemneviljast ja seemnehindadest 155

TÖÖSTUS JA KAUBANDUS

Sealihaturu seisukorra hinnang 157

Majandusloenduse kroonika 158

Mootorsõidukite liiklemine üle piiri 1936. a. 159

Lühisuundseid 159

LAEVANDUS

Prahliturg 160

Eesti rannaveo miinimum-veotariifid 161

PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

Võiturg 161

Tähtsaimad hinnad ja noteeringud 162

Peekoniturg 163

Papaloomade ja lihaturg 163

Pihnaturg 164

Linaturg 164

Kartuliturg 164

Aedviljaturg 165

Kalaturg 165

VALISMAA MAJANDUSTEATMEID

Leedu väliskaubandus 1936. a. 166

INFORMATSIOONI OSA

Eesti Panga nädalaaruanne 168

VALISMINISTERIUMI VÄLISKAUBANDUSE

OSAKONNA TEATED

Sealihaturu Ühendriikides 1937. a. 169

Eksportitapamajade a/s. Maistas'e tegevus 1936. a. 169

Kodulindude nuumamine Leedus 170

Kurkide konservimine Leedus 170

Metsamüügid Soomes 170

Metsatöötlemisettevõtte siirdumine välismaalastele 171

Karjasaaduste eksport 1936. a. 171

600 milj. Smk. suurune siaslaen 171

Soome ja Rootsi tuletikuvabrikute ühisest müügi 171

poliitikast 171

Õunatoll 171

Hülgepiük 1936. a. 171

Uus Soome ettevõtte mäetööstuse alal 172

Komitee asutamine põllumajandussaaduste turus- 172

tamisküsimuste selgitamiseks 172

1936. a. makstud preemiad 172

Muudatusi preemiamäärades 172

CONTENTS:

Page

AGRICULTURE

Purchasing Power of Farmers 154

Seed Crop and Seed Prices 155

INDUSTRY AND TRADE

Conditions on Pork Market 157

News About Economic Census 158

Motor Vehicles Having Crossed Estonian Boarder 159

in 1936 159

Sundry Information 159

SHIPPING

Freight Market 160

Minimum Freight Rates of Estcnian Coastal 161

Shipping 161

AGRICULTURAL MARKETS

Butter Market 161

Prices and Quotations 162

Bacon Market 163

Cattle and Meat Market 163

Milk Market 164

Wax Market 164

Potato Market 164

Vegetable Market 165

Fish Market 165

FOREIGN COUNTRIES

Lithuanian Foreign Trade in 1936 166

INFORMATION PART

Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return 168

FOREIGN TRADE DEPARTMENT INFORMATION

Pork Market in U. S. A. in 1937 169

Activities of Slaughterhouses „Maistas“ Ltd. in 1936 169

Fattening of Fowl in Lithuania 170

Conservation of Cucumbers in Lithuania 170

Finnish Timber Sales 170

Passing of Timber Working Enterprise into 171

Foreign Hands 171

Export of Cattle Produce in 1936 171

Internal Loan of 600 Mill. Smk. 171

Common Sales Policy of Swedish and Finnish 171

Match Factories 171

Duty on Apples 171

1936 Sales of Seals 171

New Mining Enterprise in Finland 172

Appointment of a Committee to Inquire into the 172

Agricultural Marketing 172

Premiums Paid in 1936 172

Changes in Premium Rates 172

PÖLLUMAJANDUS

PÖLLUMAJANDUSE OSTUVÕIME ARENEMINE.

PURCHASING POWER OF FARMERS.

E. Jaska.

Põllumajanduse ostuvõime kujunemine sõltub põllumajandussaaduste hindade ostujõust ja müügiainete kogusest. Nende komponentide muutus määrab ära põllumajanduse ostukaupade tarvituse ulatuse ja seega tähtsal määral ka kogu rahvamajandusliku läbikäigu siseturu piires.

Põllumajanduse müügiainete ostujõud.

Purchasing Power of Products the Farmer Sells.

43%, mis osutus ka raskemaks põllumajandussaadusteks. Järgnevatel aastail näitab põllumajandussaaduste ostujõud tõusu, tõustes k. p/a. 76,4 punktile, s. o. 34% kõrgemale kui 1932/33. a.

Põllumajandussaaduste hindade languse tagajärjel vähenes müügiainete ostujõud 1929/30. a. peale kuni 1932/33. a.

Põllumajand. müügiainete ostujõud.

(1929/30 = 100)

1936/37	76,4 ¹⁾
1935/36	69,7
1934/35	63,0
1933/34	65,8
1932/33	37,0

Seega on põllumajanduse tulunduslikud eeldused müügiainete tarvituse mõttes muutunud viimastel aastail tunduvalt soodsamaks kui kriisiaastail.

Põllumajandussaaduste müük talundelst.

Sales of Agricultural Products on Farms.

Põllumajanduse ostuvõime tõusu mõjustajaks oli müügiainete koguste peagu pidev suurenemine. Nii on tapamajades ja lihajärelevaatusasutiste läbikäik (milles kajastub ka müügiainete koguste suurenemine 1929. a. — 1935. a. ligi 60%. Teravilja, mida veel 1929. aastal importisime üle 1 milj. kv., ekspordisime (neto) 1935. a. 350 000 kv., milles avaldub tunduv suurenemine teraviljamüügiainete koguste kujunemises. Kanamunade väljavedu on 1929—1935. a. suurenenud ligi kahekordselt, kusjuures ka lina väljavedu (1936. a. — 7932 tn.) on tõusnud 1929. a. võrreldes 22%. Põllatalituste läbikäik on 1935. a. aga jää-

nud 1929. a. tasemele. Arvestades üksikuid põllumajanduse müügiainete koguseid ühtlasele tasemele, kas tähtsiväärtuse või hinna alusele, saame müügiainete üldkoguse, mille suhtelist liikumist vaatleme allpool²⁾.

Võttes 1929/30. a. aluseks ja võrdseks 100-ga, on müügiainete kogus liikunud: 1932/33. a. — 122, 1933/34. a. — 123, 1934/35. aast. — 136 ja 1935/36. a. — 136. Seega on põllumajanduse müügiainete kogus tõusnud aastast keskmiselt 6%. Põllumajanduse müügiainete koguse suurenemine näitab meie põllumajanduse edukat arengut ning elujõudu kriisiraskuste ületamisel. Kuigi raskused põllumajandussaaduste tootmisel ja turustamisel mõjustasid talundite tulunduslikku seisundit, suutis põllumajandus toota ja realiseerida siiski enam kui 1929/30. a., s. o. kõrgkonjunktuuriaastal. Seega oli majandussurutis teatavaks mõjustajaks tootmise ja turustamise suurendamisele, kuna hindade languse mõju rahalise sissetuleku kujunemisele võis põllumees vähendada ainult suurema toodangu.

Põllumajanduse müügiainete hindade ja müügid koguste liikumisest võime tuletada põllumajanduse ostuvõimet.

Põllumajanduse ostuvõime.

Purchasing Power of Farmers.

Põllumajanduse ostuvõime

(1929/30 = 100)

1936/37	103 ²⁾
1935/36	95
1934/35	86
1933/34	81
1932/33	70
1931/32	78

Põllumajanduse ostuvõime jõudis madal- seisule 1932/33. a., olles 70, s. o. 30% madalam 1929/30. a. seisust. Järgnevatel aastail algas pidev ostuvõime paranemine, kuna seda soodustas müügiainete ostujõu tõus ja suurenenud põllumajandussaaduste müügiainete kogused.

¹⁾ Põllumajanduse müügiainete koguseindeksid on tuletatud talundite rahalisest sissetulekust.

²⁾ Eelhindang — Preliminary Data.

¹⁾ Eelhindang. — Preliminary Data.

Arvestades ainult põllumajandussaaduste hindade kõvenemist k. a. (müügikogus jääb 1935/36. a. tasemele) on põllumajanduse ostuvõime tõusnud 103-le. Seega suudab meie põllumajandus osta k. p/a. ostuaineid (arvestamata teisi rahalisi väljaminekuid) mitte vähem, kui kõrgkonjunktuaastaail enne kriisi.

Põllumajanduse ostuvõime ja maatulunduslik tulu.
Purchasing Power of Farmers and Income from Land Utilization.

Põllumajanduse ostuvõime küsimust saame käsitleda ainult ostuainete tarvitusvõimaluse seisukohalt, siis, kui teised rahalised väljaminekud (põllutööliste palgad jne.) oleksid püsivad. Kuna seda ei ole tegelikult, s. o. rahalised väljaminekud muutuvad küllalt, peab põllumajandus n. ö. tegelikku ostuainete tarvitamisvõimet korrigeerima teataval määral maatulundustulu liikumise alusel tööpäeva kohta.

Maatulundustulu tööpäeva kohta.
(1929/30 = 100)

	Kr.	%
1935/36	2,04	83
1934/35	1,96	80
1933/34	2,02	82
1932/33	1,20	49
1931/32	1,21	49
1930/31	2,23	91

Maatulundustulu on talundi omaniku töö ja puhtvaranduse tasuvus. See on väärtus, mida ettevõtja võib kasutada oma soovide kohaselt, kuid seejuures ei tohi puhtvarandus väheneda. Tööpalka ja tasuvuse (puhtvaranduse rendi) võib ettevõtja küll paigutada talundisse ning tõsta seega talundite tootmisvõimet, s. o. suurendada varu.

Maatulundustulu liikumisest selgub, et säärane „kogumisvõimalus“ oli kriisi madalseisul üle 50% halvem kui 1929/30. a. Järgnevat aastail võib panna tähele küll seisundi paranemist, kuid kõrgkonjunktuaegset taset ei saavutata ka 1935/36. a. (1936/37. a. maatulundustulu arvatavasti langeb pisut).

Maatulundustulu suurenemine nõuab kulude kokkutõmbamist, s. o. ostuainete tarvituse vähendamist või põllumajandustoodangu suurendamist. Viimasega käiks kaasas taas ostuainete tarvituse suurenemine, mis osaliselt vähendaks tulu. Kuna aga k. a. ostuainete tarvitusvõimalus (ostuainete hindade suhtes) on kriisielseel tasemel ning tulu ligi 20% madalam, tuleb tuluolude parandamiseks piirata ostuainete tarvitust. Viimast asjaolu mõjustab ka põllutööliste palgade tõus viimasel aastail. Seega tuleb põllumajanduse ostuvõime küsimuse analüüsil arvestada tulukuse ja talundi teisi rahalisi väljaminekuid, mis „ostuvõimet“, s. o. tegelikke oste, vähendab.

TÄNAVUSEST SEEMNEVILJAST JA SEEMNEHINDADEST.

SEED CROP AND SEED PRICES.

Agr. R. Tamm.

M. a. osutus üldiselt heaks seemnevilja-aastaks. Kuigi põud kohati tegi teraviljadele liiga, on seemnekaliteet siiski väga hea, seal, kus vihm tuli parajal ajal. Kuiv ja soe sügis võimaldas täielikult valmida ka juur- ja aedvilja-seemneil. Isegi lutsem andis m. a. meil päris head seemnesaaki. Suiiviljad kannatasid aga põua all, mistõttu saak jäi väikeseks.

Erakordselt häiks osutusi m. a. kasvutingimused ka ristikuseemnele, mistõttu tänavu pakutakse rohkem ristikuseemet kui ühelgi aastal varem.

Vastavalt m. a. kasvutingimustele on kujunenud ka seemnehinnad tänavusel seemne-

turul. Järgnevad hinnad käivad kõigi tunnustatud seemnete kohta, milliseid tuleb müügile seemnevilja-näitusel.

Teraviljadel, kus põud mõjustas saake ja tagavarad seetõttu väiksemad, on hinnad tõusnud. Ainult nisuseemnehind jäi endiseks. Oder ja kaer tõusid aga eelmise aastaga võrreldes 2—3 s/kg-lt. Nii maksuvad odrasordid eelmise aasta 22 s asemel tänavu 24 s/kg ja kaerasordid 17—18 s asemel 20 s/kg.

Uudisena ilmusid m. a. turule Jõgeva rukis nr. 1 ja nr. 2. Mõlemad sordid esinevad ka seemnevilja-näitusel tänavu esmakordselt.

Teraviljade, kaunviljade ja kiudtaimede tunnustatud seemnete hinnad.

Prices of Controlled Seeds of Cereals, Pulse and Fibre Plants.

TERAVILJA-SORDID — Cereals. 1 kg hind kr.
Price per kg in kr.

Rukis Sangaste, Jõgeva nr. 1, Jõgeva nr. 2	—20
Talinisu Luunja (Sangaste)	—28
Suinisu Diamant	—28
Oder Jõgeva 458, Kuld ja Jõgeva 19 maaoader	—24
Kaer Kehra Saagirikas, Kehra Varane, Või, Kuldvihm, Jõgeva Roostekindlam ja dr. Eisenschmidt'i lipukaer	—20
Tatar kohalik	—30

KAUNVILJAD — Pulse.

Sõõgihernes Jõgeva roheline	—45
Concordia	—40
Ekapress	—35
Sõõdahernes Pelusk	—20
Vikk	—20

KIUDTAIMED — Fibre plants.

Lina	—29
Kanep	—40

Põldhernesortide hinnad on endised. Uudisena tuleb müügile seemnevilja-näituse kaudu tänavu esmakordselt Jõgeva roheline hernes.

Kiudtaimede seemnete hinnad on endised. Tunnustatud linaseemet tuleb tänavu seemnevilja-näitusel suuremal määral müügile E. Lina- ja Kanepikasvatavate Seltsi kaudu hinnaga 29 s/kg.

Liblikõieliste heintaimede seemnete hinnad langesid tänavu kõigil liikidel ja õige tunduvalt.

Hiline punane ristik	
Jõgeva	2.50
Kohalikud tunnustatud seemned	1.80
Tunnustamata seeme	1.60
Rootsi ristik, kodumaine	1.80
Valge ristik, Morsõ ja kodumaine	2.80
Lutsern, kodumaal kasvatatud grimmi ja ungari lutserni segu	3.—
Valge mesik, kodumaine	1.—

Hilise punase ristiku parem seeme, maksudes m. a. 2.20—2.50 kr., maksub tänavu 1.60—1.80 kr. Väikesel määral on müügil ka Jõgeva hilise punase ristiku seemet hinnaga 2.50 kr/kg. Ristikuseemne hinna langus on tingitud peamiselt heast ristikuseemneaatstast, mistõttu tänavu on ristikuseemet palju, tundub et isegi rohkem, kui turg suudab tarvitada. Hilise punase ristiku seemne kõrval, mis võetud esimesest niidust, pakutakse tä-

navu ka rohkesti ädala-seemet, mis aga kuulub varasesse tüüpi ega ole seepärast küllavamiseks nõrga talvekindluse tõttu soovitatav.

Rootsi ristiku seemne hind langes ka 1.80 kr-le/kg ja seemet on küllaldaselt. Langes ka valge ristiku seemne hind ja maksub tänavu 2.80 kr/kg. Väikesel määral tuleb uudisena tänavu esimest korda näitusel müügile ka lutserniseemet, hinnaga 3 kr./kg.

Valge mesiku seemet on tänavu rohkem kui ühelgi aastal. Tunnustatud seemnetagavarad liksi ületavad 10 000 kg. Kuna valge mesiku seemne läbimõõt oli senini õige piiratud, langes müüd ka kg hind eelmise aasta 1.50 kr-lt 1 kr-le tänavu.

Kõrreliste heintaimede tunnustatud seemnepõldude pindala suurenes tänavu umbes 25 ha võrra. Et aga neile seemnele on suurenenud ka nõudmine, peamiselt meie uudismaa-harijate peres, ei näita hinnad neil seemnel just suuremat langust, kuigi seemnetagavarad on tunduvalt suuremad võrreldes eelmise aastaga.

Timutiseeme oli juba m. a. odav. Nii maksus tunnustatud timutiseeme Jõgeva 54 m. a. 70—80 s/kg. Tänavu maksub sama seeme seemnevilja-näitusel 60—70 s/kg, kusjuures hind sõltub sõklata seemnete rohkest. Peale tunnustatud sorditimuti kasvatatakse aga meil palju kohaliku või teadmata päritoluga timutiseemet, mille hind on küll odavam, kuid seeme ka tublisti prahisem.

Pärisaruheina-seemne hinnaks on tänavu 1.50 kr. kõigil sortidel. Seega on hinnalangus võrreldes eelmise aastaga kuni 10 s/kg-lt.

Langes ka võsundilise punase aruheina seemne hind eelmise aasta 3.60 kr-lt 3.20 kr-le tänavu, olles seega aasnurmikuga taas ühes hinnas, mis selle liigi kohta võrreldes aasnurmikuga tundub kallis. Et aga punast aruheina kasvatatakse meil viimasel ajal peamiselt välisturu jaoks, on seesugune hinnavehikord tingitud välisturust.

Aasnurmiku, keraheina ja ohtetu luste seeme on endises hinnas.

Timut Jõgeva 54 ja Priimus	—70
Pärisaruhein Jõgeva 47	1.60
Kerahein Jõgeva 220	1.60
teised sordid	1.40

Aasurmik Jõgeva koguvalik ja Mikuri	3.20
Punane aruhein Jõgeva võsundiline	2.80—3.20
Hilisurmik Jõgeva 468	2.80
Jõgeva 184	2.20
Ohtetu luste Jõgeva koguvalik	2.40
Inglise raihein Jõgeva	1.20
Aas-rebasesaba Jõgeva	2.80
Beckmannia Jõgeva	2.80

Sõdajuurviljade seemnete hinnad on langenud kõigil liikidel. Nii maksub sõdapeedi Eckendorfi kollase ja teiste sortide seeme tänava 1.60 kr emdise 2 kr asemel, södanaeris Östersundom ja södakaal Brangholm mõõdunud aasta 1.80 kr asemel tänava 1.60 kr kg ja Jõgeva Eesti naeris 2.40 kr asemel 2 kr kg. Hinnalangus on sõdajuurviljadel tänava seega 10—15 prots. Kuigi m. a. oli peediseemnekasvatusele soodus ilmastiku poolest, ei olnud peediseemnesaagid pindühikult siiski nii suured, kui võinuks oodata 1934. a. eeskujul. Madalate saakide põhjuseks oli möö-

dunud suvel peedi lehekärbse haruldaselt rohke levik ka peediseemnepõldudel, mistõttu ühekt suuremalt põllult saadi ainult neljamik saaki.

Sõdapeet Eckendorfi kollane ja Barres	
Taaroje	1.60
Sõdanaeris Östersundom	1.60
Eesti naeris Jõgeva	2.—
Grey Stone	1.80
Sõdakaalikas Bangholm Pajbergi	1.60
Sõdaporgand Lobberich	4.—

Aedvilja-seemnete valik on tänava kodumaal kasvatatud seemneist õige mitmekülgne ja seemnete tagavarad kaunis suured. See on tingitud soodsast ilmastikust aedviljaseemnekasvatusele m. a. Aedvilja-seemnete hinnad on langenud kõigil tähtsamal liikidel keskmiselt 20 prots., kusjuures on vähendatud ka suur- ja väikemüügihindade vahet, mis on aedvilja-seemneil tavaliselt suur.

TÖÖSTUS JA KAUBANDUS

SEALIHATURU SEISUKORRA HINNANG. — CONDITIONS ON PORK MARKET.

A. Paala.

Sealihahindade liikumine kujunes alates 1936. a. teisest poolest seakasvatajaile soodsalt. Kuu m. a. esimesel poolel said seakasvatajad esimese sordi peekonsea kg-st keskmiselt 68 s, tõusis väljamaksumhind aasta teisel poolel 88 s-le kg. Sama tendents jätkub ka k. a., mil käesoleva kuu jooksul maksti seakasvatajaile juba 92 s/kg. Muret tekitab asjaolu, et toodang näitab langust vaatamata soodsale hinnale. K. a. esimese kahe kuu jooksul tapeti eksporttapamajades 10 150 siga, eelmisel aastal samal ajal 21 180 siga, seega pool vähem kui 1936. a. [Kui arvestada, et 1936. a. kahe esimese kuu jooksul eksporditi peale selle elusalt 13 720 siga, on k. a. 2 kuu läbikäik ainult kolmandik m. a. läbikäigust.

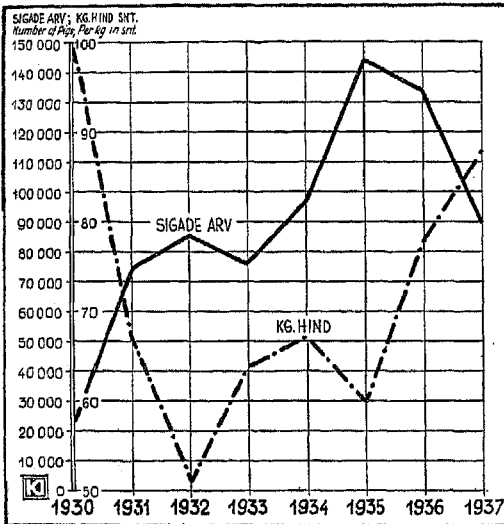
Seega on meil taas ikordumas nähtus, et ajal, mil hinnad on soodsad seakasvatajaile, ei ole sigu pakkuda. See on eriti ebasoodus k. a. kohta, mil tänu aktiivsele majanduspoliitikale on meile kindlustatud peale peekoni väljaveovõimalus ca 55 000—60 000 elusseale. Tekib küsimus, kas suudame täita

kaubalepinguis ettenähtud norme? Selle kohta võib siiski teha juba teatavaid arvestusi. Kahtlust äratab eeskätt toodangu järsk langus kahe esimese kuu jooksul. Sellele seltsib veel asjaolu, et sigade arv langes 1936. a. 44 630 sea ehk 15,4% võrra. Teatavaid lootusi võib panna paarituste arvu suurenemisele kuldijaamades, 1936. a. 35%. Kuid valdav osa sellest langeb aga aasta kolmele viimasele kuule, seega töötab sigade arv suurendada enam k. a. viimasel veerandil. Arvestades kõiki nimetatud asjaolusid on kartus põhjendatud, et elussigade kontingendist võib jääda osa k. a. täitmata. Selle vältimiseks tulevikus ja seakasvatuse rajamiseks kindlale alusele tuleks tõsiselt kaaluda sealihahindade kindlustamist senisest kõrgemale tasemele, et vältida toodangu suuremaid kõikumisi.

Toodangu kõrgseis oli 1932. a., kuna hind samal ajal oli madalseisus. 1935. a. oli toodang taas kulminatsioon, kuna hind samal ajal madalseisus. 1937. a. töötab hind tõusta

Sigade läbikäik eksporttapamajades ja I sordi peekonsealt makstud hind snt. kg.

Turnover of Pigs at Export Slaughterhouses, and the Price paid for I Grade Bacon Pig.
(In snts per kg.)

haripunktile, seevastu aga toodang langeda madalseisu, sest ei ole tõenäoline, et k. a. sigade läbikäik eksporttapamajades ületab 90 000 siga. Kuna kahe kuu läbikäik oli 10 000 siga, võiks 10 kuu läbikäiku hinnata 80 000 seale.

MAJANDUSLOENDUSE KROONIKA.

Veebruari alul algas kõikides linnades ja aleveis ettevõtete registri koostamine kõigi loendamisele kuuluvate ettevõtete kohta. Tallinnas ja Nõmmel teostati ettevõtete registri koostamine juba varem Riigi Statistika Keskbüroo oma jõudude poolt.

Suuremaises linnadesse lähetati Riigi Statistika Keskbüroo poolt instruktoreid, kes abistasid linnavalitsusi ettevõtete-registri koostamisel. Mõnes linnas ja alevis koostati ettevõtete-register linna- ja alevivalitsuste algatusel.

Kõikides linnades, kuhu lähitati instruktoreid, on ettevõtete-registri koostamistööd lõpetatud. Ka suuremast osast linnadest ja aleveist, kus ettevõtete-register koostati omal algatusel, on materjalid saabunud juba Keskbüroosse, ülejäänud linnadest ja alevitest ootab Statistika Keskbüroo materjalide saabumist lähemal päevil.

Sellest tuleb saata Inglisse vähemalt 30 000 siga, eksporttapamajade kauplusile ja vorstiteöstusile vähemalt 10 000 siga. Seega jääks ekspordiks elusalt 40 000 siga.

Kuna kehtivad kontingendid lubavad vedada välja ca 55 000 siga, võib kontingendi täitmisega tekkida raskusi. Rahvamajanduse seisukohalt on aga lubatud kontingentide täitmatajätmine kahjulik, kuna lubatud kontingentide eest on antud omakorda soodustusi välisriigile.

Toodangu suuremate võnkumiste vähendamise on võimalik hindade kindlustamise abil senisest kõrgemale tasemele. Praegu on peekonsigade hind kindlustatud, kui eesti peekoni esimese sordi noteering langeb Londonis alla 50 š tsntn. Viimaseil aastail on peekoni esimese sordi noteering kõlknud 80 š ümber tsntn. Teiseks ei sõltu väljamaksumisühind ainult Londoni turust, kuna selle erikaal kontingentide süsteemi kehtima panemisest saadik on vähenenud tunduvalt. Sellise olukorra juures võiks aidata vaid peekonsigade hinna kindlustamine senisest kõrgemale tasemele. See looks kindlaid aluseid pikema aja peale seakasvatuse korrastamisel niihästi söötade soetamisel, kui ka sigade arvu suhtes.

— NEWS ABOUT ECONOMIC CENSUS.

Riigi Statistika Keskbüroo avaldab tänu kõikidele linna- ja alevivalitsusile nende poolt ülesnäidatud tõhusa kaasabi eest ettevõtete-registri koostamisel.

Maal asuvate ettevõtete aadresside kogumiseks kasutati 1934. a. rahvaloendusmaterjale. Kuna need olid aga juba osalt vananenud, tuli registreite parandamiseks ning täiendamiseks kasutada kohalike vallavalitsuste kaasabi. Praegusel ajal on suurem arv valdadesse parandamiseks saadetud nimestikest juba saabunud tagasi. Vallavalitsuste poolt tehtud paranduste arvust ning iseloomust selgub, et viimase kahe aasta jooksul on ettevõtete arvus ning koostises õige tunduvalt muutusi. Ühtlasi tuleb tunnustavalt märkida vallavalitsuste hoolsust ning teenistusvalmisolekut, mis kergendab keskasutise ülesannet.

MOOTORSÕIDUKITE LIKLEMINE ÜLE PIIRI 1936. A.

MOTOR VEHICLES HAVING CROSSED ESTONIAN BORDER IN 1936.

1936. a. oli mootorsõidukite liiklemine üle piiri harukordselt elav. Meile saabus üldse välismaalt 450 mootorsõidukit, eelmisel aastal alates 1935. a. järjekorras 304, 286, 217, 162 ja 180.

1936. a. saabunud mootorsõidukid viibisid Eestis kokku 3645 päeva, aasta varem 4196 ja veel varem 3515 päeva. Keskmiselt viibis iga mootorsõiduk 1936. a. Eestis lühemat aega kui varem ja nimelt 1936. a. 8 päeva, 1935. a. 13 päeva. Mootorsõidukid saabusid meile peamiselt suvekuul: maist oktoobrini saabus meile 86,4% mootorsõidukite üldarvust.

Saabunud mootorsõidukite hulgas oli 1936. a. 362 sõiduautot, 70 mootorratast, 9 autobust ja 9 veoautot.

Muude riikide all on võetud kokku Austria, Belgia, Kanada, Holland, Itaalia, Leedu, Poola, Helveetsia, Taani, Tšehhoslov., Ungari ja USA riigid, kust on tulnud üksikud mootorsõidukid.

1936. a. saabunud

	mootorsõid. arv	Eestis viibimis- aeg päeva
Läti	182	1118
Soome	77	998
Saksa	56	1025
Inglise	28	258
Prantsuse	25	152
Rootsi	24	128
Muud	58	586

Eestis registreeritud mootorsõidukeid käis 1936. a. jooksul välismaal 127, samuti enam kui kunagi varem, sest 1935. a. käis meilt välismaal 104 mootorsõidukit ja veel varem 106, 79, 67 ja 57. Mootorsõidukite välismaal viibimise aeg ulatus 1936. a. 3298 päevani ehk keskmiselt ühe sõiduki kohta 26 päeva, 1935. a. 3245 päeva ja keskmiselt 32. Välismaale sõitnud mootorsõidukite hulgas oli 90 sõiduautot, 25 mootorratast ja 12 autobust. Välismaale sõideti peamiselt maist oktoobrini.

LÜHIUUDISEID. — SUNDRY INFORMATION.

● Vab. Val. lubas näitusi ja messe korraldavale organis. A-S. „Näitus“ korraldada 13.—22. VIII k. a. Tallinnas, 10. Eesti näitus-messi, millest osavõtt on võimaldatud välismaisile tootjatele vastava riigi erinäituseksena.

● Majandusminister andis loa o.-ü. „Kodukäsitöö“, Tallinnas, korraldada 2.—7. III k. a. Tallinnas, Kunstihoones, käsitöökaupe- ja rakenduskunsti kohaliku erinäituse o.-ü. „Kodukäsitöö“ kümneaastase tegevuse tähistamiseks.

Majandusministeerium andis loa:

● Mööblitööstus A. Kadamikule, Tallinnas, ühe hõvelmasina ostuks Saksast 1600 kr väärtuses.

● Veia vesiveski oman. O. Elken'ile, Tartumaal, ühe diiselmootori ostuks Saksast 6400 kr väärtuses.

● K-m. Valter Kordesele, Tallinnas, ühe hõvelmasina ostuks Saksast 1450 kr väärtuses.

● Balti nahavabrikule — Birin ja Dob-

ruschkes, Pärnus, ühe nahalõhestamismasina ostuks Saksast 8310 kr väärtuses.

● K-m. Valter Kordesele, Tallinnas, ühe traadipõimimismasina ostuks Saksast 530 kr väärtuses.

● A-s. A. Le Coq'ile, Tartus, ühe vaadiõlle väljalaskeseadise ostuks Saksast 500 kr väärtuses.

● Pagaritööstus Peeter Pottsepp'ale, Tartus, ühe taignasegajamäsimasina ostuks Saksast 1300 kr väärtuses.

Seadised ja masinad on määratud tööstusettevõtete seadiste uuendamiseks ja ajakohastamiseks.

Majandusministeeriumi Tööstusosakond andis loa:

● P. Seil'ile, Tallinnas, Saue 9 mehhaanilise ehitus- ja mööblitööstuse sisseseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd 16 töölit, Jõuandjaks elektrimootorid kogujõuga 7,5 h. j. valmistatakse ukse, aknaid ja muid ehitusosi ning mööbleid.

● R. Seipel'ile, Tallinnas, Suur Tatari 21 trükitööstuse „Eesti Grainiir“ sisseadmiseks ja seal töötamiseks kuni 1. IV 37. Ettevõttes leiab tööd 9 töölit. Jõuandjaks elektrimootorid kogujõuga 4,5 h. j. Valmistatakse mitmesuguseid trükitöid, paberikotte, tindipresse „Ovalo“ jms.

● Tarvitajatelihingule „Oma-Abi“, Tallinnas, Vene-Balti 70, sisseseatud pagarisaa- duste- ja toitainetetööstuses töö- tamiseks. Ettevõttes leiab tööd 8 töölit. Jõu- andjaks 1 hj. elektrimootor. Valmistatakse mitmesuguseid pagarisaa- dusti ja toitaimeid, nagu: leiba, saia, tanguvorste, sülte, sinke jne.

● L. Laast-Laas'ile, Tallinnas, Vesivärava 24 sisseseatud paberikottidetööstu- ses töötamiseks. Ettevõttes leiab tööd 5 töö-

list. Jõuandjaks 4 hj. elektrimootor. Valmista- takse igasugu paberikotte.

● A. Nikopensius'ile, Võrumaal, Võru val- las, sisseseatud ajutises saeveskis tööta- miseks kuni 1. V 37. Ettevõttes leiab tööd 20 töölit. Jõuandjaks 8 hj. lokomobiil. Valmista- takse mitmesugust ehitusmaterjali.

● G. Balak'ile, Tallinnas, Estonia pst 13 pesuõmblemis- ja kudumistöös- tuse sisseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd 8 töölit. Jõuandjaks elektrimootorid kogujõu- ga 3 hj. Valmistatakse mitmesugust pesu, šalle, taskurätte, laudlinu, mööbliriideid jms.

● S. Gurvitsch'ile, Tallinnas, Uus 14 pappkarbitööstuse „Eesti karp“ sis- seseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd 8 töölit. Jõuandjaks ½ hj. elektrimootor. Valmista- takse igasugu pappkarpe.

LAEVANDUS

PRAHITURG. — FREIGHT MARKET.

Prahiturg nädalas kuni 24. II oli eelmises seisundis — tehingud ja pakkumised tagasi- hoidlikud, kuid küllaldased, et rahuldada vabu laevu. Vaid nädala lõpul oli märgata vähest lõdvenemist väljavedudes L. Ameerikast ning Austraaliast. Tehti näiteks S. Lorenzost Ing- lise „full range“ sadamaisse 26/6, eelmise 27/9 asemel. Ka Austraalia prahid langesid umb. 2/6, olles 37/- Inglisse — Vahemerre. Riisiveol Saigonist alanesid prahid 37/6-le, s. o. samuti 1/6—2/6 võrra. P. Ameerikast oli mitmesuguseid tehinguid, makstes näiteks subkruevol Kuubast 19/- Inglisse. Vahemere basseini prahid näitasid nädala lõpuks väikest lõdvenemist. Muuhulgas ilmus taas turule puu- villaseemneid Aleksandriast, kuid pakuti 13/- —14/- Hulli baasil, mis on 3/- alla det- sembri-jaanuari keskmist baasist. Metallimul- dadest ja fosfaatidest maksti:

2000 tn. Sfax—Rouen	11/6 ppt
7000 tn. Bona—Danzig	9/— märts

Süitevol võis märgata väikest prahtide kõvenemist Vahemerre ja Portugali, makstes näiteks:

6000 tn. Wales—Aleksandria	8/8 märts
5300 tn. Rotterdam—Port Said	8/— „

2900 tn. Cardiff—Las Palmas	9/— märts
2000 tn. „ —Lisbon	9/— „
1800 tn. „ — „	9/— „

Süitevol Balti merre olid endised talvepra- hid, milledest võiks nimetada:

2200 tn. Tyne—Stokholm	7/1½ märts
2700 tn. Tyne—hea Taani sad.	6/6 „
1400 tn. Glasgow—Klaipeda	7/8 „
1700 tn. Forth—Gjedser	6/6 „
3000 tn. Newcastle—Malmö	6/8 „

Võrdlemisi elav nõudmine ajalepingulaeva- dele kestis lühemaks kui lka pikemaks ajaks. Huvitav on NSVL-u prahtim. 3975 tn dW Ing- lise laev, mille eest maksti £ 1100 viie-kuue suvekuu eest; 3200 tn laevast pakuti (va- nem) £ 900.

Inglise Laevasõidukoja prahiindeks ja- nuari eest ning võrdlus eelmisega:

	1913=100	1929=100
1994	80,6	75,8
1995	81,1	76,3
1996	96,5	90,8
aug. 1996	93,9	88,3
sept. 1996	103,8	97,6
okt. 1996	110,7	104,2
nov. 1996	111,4	104,8
deis. 1996	195,5	127,5
jaan. 1997	199,5	131,2

Metsamaterjalide prahtimine 1937. a. suviseks sesooniks võtab viimasel ajal pisut enam hoogu, kuid üldiselt on prahtimised tagasihoidlikud. Makstakse keskmiselt 5/—6/- üle 1937. a. miinimumtariifi, kuid on olnud juhte, kus maksti kuni 10/- rohkem, s. o. umb. 1929. a. keskmist, on ka mõned juhud, kus maksti ainult 2/6 üle normi. Viimaseist prahtidest võiks nimetada:

Wiborg/Dunkirk . . . 570 std. 43/6 aug. (5/8 üle n.)
 Danzig/Dublin . . . 420 std. 45/— apr. (5/— üle n.)
 Danzig/Galvay . . . 240 std. 57/— apr. (5/— üle n.)
 Haukipudas/Manchester 650 std. 51/— sept. (8/— üle n.)
 Rafsö/Granville & Brest 550 std. 52/6 juuli (10/— üle n.)
 Rafsö/Antwerp . . . 860 std. 37/6 juuni (6/8 üle n.)
 Kemi/Brüsseli kan. 600 std. 46/— juuni (5/— üle n.)
 Transund/Portsmouth 675 std. 36/— juuni (5/— üle n.)

Ka Taanist on tulnud pakkumisi metsavedudele ning hinnad on 10—15 prots. kõrgemad kui l. a. Arvatakse, et metsavedudel prahtihinnad kõvenevad veel, sõltuvalt talvest.

EESTI RANNAVEO MIINIMUM-VEOTARIIFID.

MINIMUM FREIGHT RATES OF ESTONIAN COASTAL SHIPPING.

Kaubandustööstuskoja poolt kiideti heaks 1937. a. navigatsiooniks rannavedudes järgmised minimaalveotariifid:

		Rajoonid:			
		I	II	III	IV
1) a)	Küttepuud, ruumimeestrist propsid, paberipuud kooritud	Kr. 1.70	1.55	1.40	1.30
	b) Kastilauapakud	" 2.25	2.00	1.85	1.60
2)	Palgid thm-st				
a)	kuuse ja männi, koorimata	" 4.90	4.10	3.65	3.20
b)	kase-, lepa- ja haavapalgid, koorimata	" 6.80	5.25	4.60	4.20
c)	tammepalgid ja -pakud	" 6.90	5.80	5.20	4.60
M ä r k u s: kooritud palgid on 10% odavamad.					
3)	Telliskivid:				
	Aserist—Tallinna	1000 eest	11.50		
	Loksalt—Tallinna	" "	8.00		
	Loksalt—Helsingi	" "	15.00		
	Aserist—Helsingi	" "	18.00		
	Pärnust—Soome	" "	20.00		
4)	Lauad ja plangud, servatud, Std. (165 kuupjalga, täppis mõõt)				
	Pärnu, Kuressaare, Sõrve	Tallinna	14.00		
	Vaiste, Pidula, Küdema	Tallinna	12.00		
	Rikholdi, Nõva, Vihterpalu	Tallinna	12.00		
	Hiiumaa rannad	Tallinna	12.00		
5)	Liitprid:				
	Saare ja Hiiu randadest suured, tk 28 s.				
	" " " " väikesed, tk 15 s.				
	Läänemaa randadest 3 s. odavam.				

6) Tsement:

Kundast—Tallinna . . . . . 45 s/pütt
 Kundast—Pärnu . . . . . 60 s/pütt

Rajoonid.

I. Kuressaarest Undvani, tümber Sõrve, arvamata kaasa Kuressaare; Saaremaa läänerand Pangast Murikani; Hiiumaa läänerand Kuivalaukast Ristnani, nimetatud kohad arvatud kõik kaasa. Pärnu rand Iklast Maniani, Pärnu arvamata kaasa. Mahust NSVL-u piirini.

II. Undvast Pangani, läänepoolne saarte rand; Hiiumaa läänerand Soela väinast Kuivalaukani, viimane ja Soela väin arvamata kaasa; Hiiumaa põhjarand Ristnast Pallini. Maniast kuni Virtsu-Kuivaste jooneni ja Kuressaareni, viimased arvatud kaasa. Pärnu sadam. Käsmust Mahuni, Mahu arvatud kaasa, Käsmu laht arvatud välja.

III. Hiiumaa põhjarand Pallilt alates ja idapoolne külg kuni Soela väinani, viimane arvatud kaasa; Saaremaa Soelast kuni Virtsu-Kuivasteni, Muhu ja tselud Muhu väina kohad. Manner — rand Virtsust Voosini ühes Vormsi saarega.

IV. Voosist Suuropini ühes Naissaarega; Aegnast Käsmulaheni, viimane arvatud kaasa.

Tariifid on arvatud:

1. Materjalid toodud prahtija poolt laeva poordi (reeling) ja välja antud laeva poolt samuti; küttepuud visatult laeva tekile ja laevalt visatult kaile.
2. Kaubamaksud peab tasuma prahtija.
3. Kase-, lepa-, ja haavapakud Pärnust Tallinna kuuluvad II rajooni tariifide alla.

PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

VOITURG. — BUTTER MARKET.

Voiturul ilmes m. n. paranemistendents. Meie võihinnaks noteeriti Manchesteris 98—100 š cwt e. n. 96—98 š vastu. Vastavalt võihinna paranemisele Inglises noteeriti meie

eksportvõihinnaks 132 s. kg. franko saatejaam. Turutendents kindlam.

Võihindade liikumine k. a. toimub madalamal tasemel kui m. a. Nii oli m. a. veeb-

ruari viimasel nädalal meie võihinnanoteering Manchesteris 114—116 š cwt tänavuse 98—100 š vastu, s. o. 27 s. kg-lt kõrgem. Vastavalt sellele oli meie eksportvõihinna noteering 157 s. kg, s. o. 25 s kõrgem k. a. viimastest noteeringust. Taani Kopenhaageni võihinnanoteering langes 202 Tkr.-le 100 kg kohta m. a. sama aja 240 Tkr. vastu, seega langus suurem kui meie võihinnal.

Või sissevedu Inglisse k. a. jaanuaris tõusis 811 316 cwt-le e. a. sama kuu 782 533 cwt. ja 1935. a. 777 986 cwt vastu. Seejuures langes või sissevedu impeeriumimaist 487 709 cwt-le e. a. 530 031 cwt. vastu. Sissevedu suurendajate riikidena esinesid Uus-Meremaa, Taani, Soome, NSVL, Rootsi, Holland, Eesti, Läti, Leedu ja Argentiina. Jaanuaris avaldus euroopa karjamajandusmaade võistlusvõime tõus inglise võiturul.

Võitagavarade liikumine Inglises näitab sesoonset langust. Seejuures on aga tänavu

võitagavarade seis tunduvalt kõrgem kui e. a. samal ajal. Nii arvestati veebruari keskel võitagavarade seis 770 000 kastile, e. a. sama aja 445 000 kasti ja 1935. a. 465 000 kasti vastu.

Piimatoodangu kujunemine maailmas m. a. viimasel veerandil toimus üldiselt kõrgemal tasemel kui e. a. samal ajal, kuna soodus ilmastik ja toorsõötade saak aitasid seks enamikus Euroopa mais kaasa. Karjatamisolude paranemine siigisel P.-Am. Ühendriiges võimaldas piimatoodangu tõusu, kuna suvel põua tõttu langes toodang tunduvalt. Ookeanitagusais mais langes piimatoodang ainult Austraalias, kuna Uus-Meremaa ja Argentiina toodangu tõus kattis eelmise vähenemise. Kogu piimatoodang m. a. viimasel veerandil oli maailmas suurem e. a. sama aja toodangust. Viimastest asjaolust nähtub ka võihinna nõrgenemise põhjus maailmaturul võrreldes eelmise aastaga.

PEEKONITURG. — BACON MARKET.

Peekoniturg püsib stabiilne. Eesti peekoni kõrgema sordi noteering jäi neljas nädal muutumatult 80 š tsnt. Nõudmine peekoni järele on paranemas pühade lähenemisega. Peekoni sissevedu oli jaanuaris 569 691 tsnt. 532 389 tsnt. vastu eelmisel aastal. Seega oli sissevedu 6% suurem kui eelmisel aastal, mis toimus ainult Kanada arvel.

Muutuseta jäid ka peekonsigade noteeringud.

Käesoleval nädalal maksavad eksporttapamajad endiselt järgmisi hindu:

	I sort	II sort	III sort	IV sort	
60 —72 kg	92	87	81		Sise-
55,5—59 "	87	83	77		туру-
72,5—75 "	87	83	77		hinnad
75,5—80 "	83	79	76		

M. n. tapeti eksporttapamajades 1334 siga 1253 sea vastu eelmisel nädalal.

TAPALOOMADE JA LIHATURG. — CATTLE AND MEAT MARKET.

M. n. oli veiste pakkumine keskmine. Turustati 468 veist. Nõudmine suurenes õige tunduvalt nädala teisel poolel ekspordi mõjul. Kuna I. III vähenes veiselihakaeksport Soome 50%, püüdsid eksportörid veel täita oma viimaseid suuremaid norme. Pakkumisest palju suurema nõudmise mõjul tõusid ka liha- ja tapaveiste hinnad 5—6 s. liha kg-lt. Tendents eelolevalks nädalalks selguseta.

Veiselihha nädala keskmiselt maksus:

Suured pullid, rammusad 50—54 s. ja keskmised 47—50 s. kg. Eluskaalu järgi maksusid suured pullid 30—32 s. kg.

Pullid väiksemad: nuumatud 47—50 s., keskmised 45—47 s. ja lahjad 35—40 s. kg. Eluskaaluhinnad vastavalt nimetatud sortidele — 25—27—31 s. kg.

Mullikad maksusid sama hinda, mis väiksemad pullid.

Lehma- ja härjalihha: nuumatul 53—56 s., keskmisil 40—43 s. ja lahjadel 30—35 s. kg. Lehma eluskaalu alusel turustati vastavalt eeltoodud rammususele 16—24—34 s. kg.

Turustades veiseid lihakaalu alusel, kus nahk ja pudemed jäävad ostjale, tuleb eeltoodud libakilohinnale arvata naha ja pudemetega arvel juurde pullidel 8—11 s. ja lehmaldel 10—12 s.

Vasikate pakkumine üle keskmise. Nädalas turustati 64 elus- ja 1380 tapetud vasikat. Hinnad rammusal ja keskmisel sordil püsivad, kuna lahjemad ja nooremad vasikad hinnas nõrgenesid. Nii maksusid tapetud vasikad ühes naha ja pudemetega: nuumatud 70—75 s., keskmised 60—65 s., lah-

jad 45—55 s. kg. Elusvasikaid turustati 38—45—48 s. kg.

Lammaste pakkumine väike. Hinnad püsivad. Tapetud lambad maksusid: rammusad 70—75 s., keskmised 65—70 s. ja lahjad 60—63 s. kg. Eluslambaid turustatakse 30—36—40 s. kg.

Ekspordilambalihanoteering jäi muutmatus, s. o. liha headuse järgi 90—95 s. ning eluskaaluhinnaks franko saatejaam 42—45 s. kg.

Sigade pakkumine püsis kogu läinud

PIIMATURG. — MILK MARKET.

Piimahinnad on endised. 1. märtsil noteeriti Tallinnas I valiku rõõskpiim müügil piimakauplustele 12 senti ja müügil piimatööstustele 11 senti liiter. II valiku rõõskpiim müügil piimakauplustele 10—11 senti ja müügil piimatööstustele 9—10 senti liiter.

Väikemüügil maksus piim piimakauplustes mõõdunud nädalal senti liiter:

LINATURG. — FLAX MARKET.

Linaturg on viimaseil nädalail õige vaikne. Tehinguid tehakse äärmiselt vähe. Selle tagajärjel on paljudel väiksemal linaäridel kogunenud lina lattu ja need püüavad tagavaradest saada lahti. Seetõttu ilmneb äsagi teatud nõrgenemine linahindades, sest ostjad kehrusvabrikud on praeguse linahinna juures õige tagasihoidlikud ega tee sisseostu tavaliselt enne kui ladud on töötatud viimaseni läbi.

Linahinnad šotis.

	24. II 37	17. II 37
Võru-Petseri R	£ 82 —83	£ 83 —84
Pärnu ülepuhastatud R	£ 81 —82	£ 82 —83
Pärnu takk I	£ 63 —64	£ 63 —64
Läti-Livoonia R	£ 84.10—85	£ 84.10—85
Vene slants IV gr I s.	£ 92 —93	£ 93 —94

Dundees leidus vene IV gr I sordi kasteleolina müüjaid £ 90 eest. Läti-Livoonia lina hoitakse endiselt £ 84.10 cif R sordi alusel. Võru-

KARTULITURG. — POTATO MARKET.

Läinud nädala ilmastik oli enam-vähem soodne kartulite kokku ostuks. Söögikartuleid ostetakse peamiselt Virumaa raudteejaamades. Mõnes jaamas sorditakse kohapeal kartul ekspordikõlblikuks valmis. Läinud nädalal Tallinna toodud kartulitest saadeti Rootsi 1000 kotti.

kuu ühtlasena — 700—800 siga nädalas. Nõudmine hea. Tendents püsib. Tapetult maksusid noored sead ja peekonkaalulised 82—85 s., lihasead 83—85 s. ja rasvasead 80—83 s. kg. Elussigu turustati vaid 35 tk. ning maksusid 62—65 s. kg.

Nahkade hinnad: Veisenahad toorelt 75 s. kg. Vasikanahad 5,75—6,00 kr tk. Kaalus üle 3,5 kg ühe kg hind Kr. 1,70—1,75. Lambanahad 2—4 kr. tk; hind sõltub villa pikkusest. Hobusenahad 12—15 kr. tk.

	1. valik	2. valik
	pudelites	lahtiselt
		pudelites
		lahtiselt
Tallinn	15—17	— 14
Tartu	14—15	11—12 — 9—10
Narva	15	— 10
Pärnu	17	18 — 12
Viljandi	—	— 14
Rakvere	14	— 10
Haapsalu	—	— 11
Valga	14	— 8
		— 9—10

Petseri lina müüjad on nõus andma ära juba £ 82 eest inglismaa cif R sordi alusel.

Linahindade noteerimiskomisjoni koosolekul 26. II s. a. noteeriti Tallinnas Börsikomitee ruumes linakokkuostuhinnad franko kokkuostja ladu kg'lt s:

	Võru- ja Petserimaal	Mujal Eestis
R	130	127
HD	121	118
D	112	109
OD	108	100
LOD	94	91
H	85	82
Takk I sort	93	
Takk II sort	83	
Takk III sort	73	

Tendents vaikne.

Siseturul on seisund vaikne ja hinnad alla maailmaturutaseme. Turuletoodavad kogused on väikesed, kuna hindade seis on nõrgenenud ja tagavarad on lõpukorral.

Praegu on Rootsis väliskartuli järele nõudmine väga tagasihoidlik. Stokholmi turule toodi viimasel ajal rohkesti oma maa kartuleid.

Inglise turuhinnad on ka võrdlemisi madalad, mis ei võimalda sinna kartuleid saata. Inglise turgu kartulitega varustavad peami-

selt Hollandi ja Taani, kes parema asukoha ja nõuetavamate sortide tõttu võivad seda soodsamatel tingimustel teha, kui meie.

Kartulihinnad püsisid läinud nädalal eelmise nädala tasemel.

Kartulihindade noteerimiskomisjoni koos-

AEDVILJATURG. — VEGETABLE MARKET.

M. n., samuti ka k. n. muutus puuviljaost eriti elavaks. Kõik sissetoodud apelsinid, banaanid ja viinamarjad kadusid kiiresti importöride ladudest ja nende ost oli võrdlemisi elav ka turgudel. Ka meie kodumaise puuvilja — õunte — ostmine muutus elavamaks. Sel talvel säilisid meil õunad võrdlemisi halvasti. Neil põhjusil müüdi suuremad õuna tagavarad juba varakult ja praegu ei ole näha enam kodumaisi õunu turul kuigi suurel arvul.

Apelsinide hinna langus mõjustas siiski väikesel määral ka õunahinda. Neist sibulõuntest, milliseist maksti jaanuaris 70—80 s. kg., makstakse praegu 60—70 s. kg.

Apelsinide hind püsib eelmise nädala tasemel, kuna sidrunite müügihind kerkis pisut, sest välisturgudel tõusis nende hind.

KALATURG. — FISH MARKET.

L. n. vähenenud kalasaak Peipsi-Pihkva järvel ja Pärnu lahel mõjus kalakauba väljaveole. Nädala kestel veeti välja värsket kala 19 600 kg, sellest koha 15 200 kg, haugi 1800 kg, latikat 1600 kg ja ahvenat 400 kg. Koha eksporditi Rootsi 9400 kg, Austriasse 2600 kg, Saksa 1200 kg, Šveitsi 1000 kg ja Tšehhoslovakkiasse 1000 kg.

Koha maksus Pärnu lahel 60 s. kg, Peipsil 60—90 s. kg.

Haugi läks Soome, Šveitsi ja Inglisse. Latikat ja ahvenat Soome.

Siseturul arenes kalakaubandus keskmise elavusega. Värsket kala oli müügil rohkesti, enamasti eelmiste nädalate toodangu külmutatud kala. Elus sulakoha ja -haugi leidus ainult üksikuid kalakauplejail. Viljandijärve külmutatud latikat müüdi 40—50 s. kg, kuna vastava suurusega Peipsi latikast maksti 10 s rohkem, s. o. 50—60 s. kg. Ka Peipsi suuremate ahvenate hind tõusis 50 s. kg.

olekul 1. märtsil s. a. Börsikomitee ruumes noteeriti järgmised hinnad:

1. Söögikartul: raudteejaamades kr. 2,40 kuni 2,60 kv.

2. Tööstuskartul: piiritusvabrikutes kr. 1,80—2,40 kv.

Tendents püsiv.

Sibulaid ja sigureid müüakse endise hinnaga, kuna eksportkurkide hind tõusis pisut.

Kordkorralt hakkab ilmuma turule rohkem salatit ja muud rohelist aedvilja kasvu-majadest.

Tallinna turul maksti jäemüügil:

porgandist	10—12 s kg
kaalikast	10 s kg
värsket kapsast	25 s kg
hapust kapsast	25—28 s kg
määrõikast	150—200 s kg
sibulaist	35—40 s kg
salatist	25—30 s kimp
murulaugust	5 s kimp
petersellist	5 s kimp

Aedsaaduste noteerimiskomisjon määras 26. II 37 eksportkõlblike sigurite hinnaks 15—15,5 s. kg. ja konservkurkide hinnaks 220 s. 5 kg. plekknõu täie kurkide oest.

Tähtsamate kalaliikide turuhinnad

Tallinnas 27. II — 1937 s. kg:

Koha, I valik, külmut.	110—130
Koha, II valik, sula	80—110
Koha, II valik, külmut.	70—90
Haug	50—60
Latikas	30—60
Siig, suured	80—100
Siig, keskmised	60—80
Ahven, mere	45—50
Ahven, Peipsi	28—50
Luts	25—40
Särg	25
Koger	55
Räim	30—35
Tursk	25—40

Talimoodapüük andis kehvemaid räimesaake, mistõttu Tallinna turule toodud räimekogused ei suutnud rahuldada nõudmisi. Nädala algul püüdis hind 28—30 s, kuna lõpuolele tõusis 30—35 s. kg. Peened räimed maksusid 12—15 s. kg.

Soolakalakaubandus arenes endise elavusega, hinnad muutuseta.

VÄLISMAA MAJANDUSTEATMEID

LEEDU VÄLISKAUBANDUS 1936. A. — LITHUANIAN FOREIGN TRADE IN 1936.

Leedu 1935. a. väliskaubandusarengus võis juba konstateerida teatud murrangut paremusele. Kuid tol ajal murrang, mis ilmnes vaatamata Saksa peagu täielikule keeldumisele ostmast leedu kaupu, väljendus vaid ekspordi uues tõusus ja impordi edasise kahanemise seisujäämises. Väliskaubanduskäibe (import + eksport) ja impordi seisukohalt omas Leedu 1935. a. ning ka 1934. a. Balti ja Skandinaavia-riikide hulgas viimase koha. Ainult ekspordi arengu poolest omas Leedu 1935. a. nimetatud riikide hulgas neljanda koha, viimase koha asemel 1934. a.

M. a. suurenes tõhusalt mitte ainult väljavedu, vaid ka sissevedu. Enam kui Leedu suurenes väljavedu 1936. a. vaid Lätis, kus otsustavat tähtsust omas rahavääringu muutumine. M. a. esimesel 9 kuul, s. o. kuni lati kursi alandamiseni, suurenes Leedu väljavedu intensiivsemalt kui Läti oma. Olukord muutus vaid sama aasta viimasel kolmel kuul. Nimetatud ajal mõjustas ka Leedu väljavedu erakordne asjaolu, nimelt 5. VIII l. a. Leedu ja Saksa vahel sõlmitud kaubanduskokkulepe, mistõttu leedu kaupadele avanes taas Saksa turg. Tänu mainitud kokkuleppele Leedu vedas Saksa m. a. viimasel veerandil kaupu ca 12 milj. lit. eest, ligi 1 milj. lit. vastu samal ajal 1935. a. Ent normaalmajandussuhete taasjaluleseadmine Saksaga Leedu väliskaubandusarengule ei avaldanud nii suurt tähtsust, nagu lati kursi alandamine läti väliskaubandusele.

Õeldu käib ekspordi tõusu kohta väärtuselt. Kuid viimane kasvas ka koguselt, kuna hindade paranemine maailmaturul mõjustas ekspordi suurenemist vaid osalt.

Ekspordi alal seisundi tunduva paranemise tõttu võis Leedu loobuda mitte ainult sisseveo edasisest piiramisest, vaid seda ka märksa suurendada. Välisvaluutatagavarade laiendamise eesmärgil pidurdati sissevedu Leedus m. a. Tänu sisseveo tunduvalt väiksemale tõusule võrreldes väljaveoga osutus väliskaubandusbilansi aktiva-saldo 1936. a. 12 milj. lit., s. o., peagu poole võrra suuremaks kui 1935. a. K. a. valuutade seisundi kõvendamise puhul arvestatakse intensiivsemat sissevedu.

Leedu väliskaubandusbilansi aktiva-saldo suurenemise tagajärjel kliiringu arvel olevad summad ei suurenenud. Kogu aktiva-saldo juurdekasvu andis kaubandusbilansi paranemine Ingliseaga. Leedu väljavedu Inglise ületas sisseveo 1935. a. 22 milj. lit. võrra, kuna 1936. a. juba 35 milj. lit. võrra.

Väliskaubanduskäive 1934—36. a.

Turnover of Foreign Trade, 1934—36.

	1936	1935	1934	Suurenem. (+) või vähenem. (—) %-des	
				1936	1935
	Milj. lit.			(1935=100)	(1934=100)
Väljavedu . . .	190,5	152,3	147,2	+25,1	+ 9,5
Sissevedu . . .	156,1	128,6	138,7	+21,4	— 7,3
Käive . . .	346,6	280,9	285,9	+23,4	— 1,7
Väljavedu ±	+34,4	+23,7	+ 8,5	+45,1	+178,8
	1000 tn.				
Väljavedu . . .	584,5	499,3	524,8	+ 7,0	— 4,6
Sissevedu . . .	784,5	712,8	610,0	+10,1	+16,9
Käive . . .	1318,0	1212,1	1134,8	+ 8,7	+ 6,8

Väliskaubanduskäibe tõhusal suurenemisel 1936. a. ei avaldunud kuigi suuri struktuurilisi muutusi, eriti sisseveo alal.

Võrdlemisi väikese tähtsusega vähenes toitainete sisseveo osatähtsus Leedu kogu sisseveos 1936. Toorainete ja poolvalmissaaduste sisseveo osatähtsus vaatamata tööstuse laienemisele suurenes vaid pisut. Ühenduses seega omab valmistoodete sissevedu Leedu kogu sisseveos sama suurt tähtsust nagu eelmisel kahel aastal, moodustades üle poole sisseveost.

Leedu eksport viimasel kahel aastal hakkab põhinema järjest enam põllumajandussaaduste väljaveol. Toitainete ja elusloomade üldtähtsus suureneb. Suurenemine m. a. toimus tunduva elusloomade väljaveo arvel, kuna toitainete osatähtsus vähenes pisut.

Eriti torkab silma viimasel aastail ilmnev pidev valmistoodete osatähtsuse vähenemine üldväljaveos. Viimased ei omanud Leedu väljaveos ka varem kuigi suurt tähtsust, kuid m. a. osutus nende osatähtsus eriti piiratuks (3,5% üldväljaveo väärtusest). Iseloomustav on, et valmistoodete väljavedu ei vähene ainult suhteliselt, vaid absoluutselt, vaatamata ekspordi üldisele tunduval tõusule viimasel kahel aastal. Absoluutselt

valmistoodete väljavedu vähenes 1934-36. a. enam kui kaks korda.

Väliskaubanduskäive tähtsamate ainete rühmade järgi 1934—36. a.

Turnover of Foreign Trade According to Principal Groups of Merchandise, 1934—36.

	Milj. lit.			%des üldvälja- või -sisseveost		
	1936	1935	1934	1936	1935	1934
Väljavedu:						
Elusloomad (arv)	21,0	10,6	12,5	11,0	7,0	8,5
Toitained	90,2	75,4	63,0	47,4	49,5	42,8
Toor- ja poolvalmissaadus	72,6	56,3	59,9	38,1	37,0	40,7
Valmissaadused	6,7	9,9	11,8	3,5	6,5	8,0
Sissevedu:						
Toitained	9,3	8,1	11,1	6,0	6,3	8,0
Toor- ja poolvalmissaadus	56,4	45,8	48,9	36,2	35,6	35,3
Valmissaadused	88,4	72,8	78,0	56,6	56,6	56,3

Leedu väliskaubanduse tähtsamate kaupade kohta toodud tabelist nähtub, et põllumajandussaaduste väljaveo alal toimus m. a. võrdlemisi tähtsaid muutusi. 1936. a. Leedu eksportis võrdlemisi tõhusal määral elusloomi (5000 tk). Eelmisel aastal oli nende väljavedu väike. Eriolist tähelepanu väärib tunduv munade väljaveo suurenemine (28 milj. tk-lt 1935. a. 67 milj. tk-le 1936. a.), mis ületab isegi munade väljaveo „viisaastakus“ ettenähtud võrdlemisi kõrge normi. Munade väljaveo praegust osatähtsust iseloomustab kas või see, et nende väljaveo väärtus (5 milj. lit.) on vaid ligi 2 milj. lit. võrra väiksem kui valmistoodete väljaveo oma.

Teravilja ebasoodsama saagi tõttu vähenes 1936. a. rukki ja nisu väljavedu. Seda kompenseeris suurenenud piima- ja linnusaaduste ning seemnete (linaseemne) ja söödateravilja väljavedu. Peale selle kasvas lina- saagi suurenemise ja linaturu korrastamise tõttu kahel viimasel aastal lina ja taku väljavedu peagu kahekordselt.

Metsamaterjali väljaveokoguse tunduv suurenemine on tingitud paberipuust, mille väljavedu 1936. a. moodustas 48 000 tn. 1935. a. paberipuud peagu ei veetud välja.

Leedu rahvamajanduse aktiivsuse tõusule osutab kunstväetise, raua, kivisöe, tsemendi ja osalt ka mineraalõlide sisseveo tõhus suurenemine. Märksa enam kui eelmisel aastal osteti välismaalt 1936. a. ka käitismasinaid.

Tunduvalt suurenes samuti säärase kaupade sissevedu, nagu tekstiiltoorained ja

-tooted ning paber. Vähenemist osutavad vaid põllutöömasinad, seoses osalt omatöötuse arvel.

Tähtsamate ainete välja- ja sissevedu 1936. a.

Exports-Imports of Principal Commodities.

	1000 tn.			1000 lit.		
	1936	1935	±%	1936	1935	±%
	(1935=100)			(1935=100)		
Väljavedu:						
Hobused 1000 tk.	14,9	15,3	-3	5,6	3,4	+65
Veised 1000 tk.	4,9	0,4	+1125	2,1	0,1	+2000
Sead 1000 tk.	117,0	104,8	+12	11,7	7,1	+65
Liha ja lihasaadused	14,5	17,8	-19	27,0	33,3	-19
Või	14,6	12,2	+20	35,2	24,4	+44
Juust	0,4	0,2	+100	0,8	0,4	+100
Munad, 1000 tk.	67,2	27,5	+144	4,9	2,1	+133
Nisu	32,4	49,3	-34	4,5	6,5	-31
Rukis	57,5	76,0	-24	4,9	8,3	-41
Söödateravili	37,6	33,6	+12	4,4	4,8	- 8
Toornahad	1,2	2,3	-45	4,0	3,1	+29
Seemned	26,0	15,8	+65	10,9	8,5	+28
Metsamaterjalid	232,3	180,5	+29	17,6	16,3	+ 8
Lina ja takud	19,6	10,3	+90	25,1	14,1	+78
Tselluloos	57,2	52,2	+10	10,6	10,3	+ 3
Vineer	5,7	5,9	- 3	3,9	4,6	-15
Sissevedu:						
Hearingad	9,6	7,2	+33	3,3	2,2	+50
Suukur	3,3	3,0	+10	0,7	0,7	0
Kunstväetis	71,5	65,5	+ 9	5,6	4,7	+19
Metsamaterjalid	144,4	149,6	- 3	3,2	4,1	-22
Raud	38,4	27,9	+38	8,2	6,3	+30
Mineraalõlid	39,5	36,5	+ 8	6,0	5,9	+ 2
Kivisüsi	253,0	221,4	+14	7,5	6,1	+23
Tsemend	74,0	53,0	+28	2,9	2,3	+26
Puuvill	1,7	1,4	+21	2,8	2,3	+22
Keemiatooted	6,6	5,8	+14	4,1	4,1	0
Lõng	2,9	2,3	+26	17,4	12,8	+36
Riie	2,3	1,5	+53	17,9	12,9	+39
Paber	2,3	1,5	+53	2,6	1,9	+37
Põllum.-masinad	1,8	5,0	-64	2,9	4,8	-40
Instrum. ja aparaadid	0,3	0,3	0	5,1	6,5	-21
Vabrikute masinad	0,34	0,07	+336	0,9	0,1	+300

Peatudes Leedu kaubavahetusel üksikute maadega, tuleb märkida Inglise tähtsuse pidevat suurenemist, eriti Leedu väljaveo alal. Vaatamata kaubandussuhete tunduvalle taaselavnemisele Saksaga, tõusis Inglise osatähtsus Leedu väliskaubanduses ka m. a. veelgi. M. a. läks Inglise juba peagu pool Leedu kogu väljaveost, kuna Saksa vaid $\frac{1}{10}$. 1931. a., vastupidi, läks Inglise vaid $\frac{1}{3}$, kuna Saksa ligi pool Leedu väljaveost.

K. a. seoses mainitud kaubanduslepinguga 5. VIII-st on Saksaga näha ette kaubandussuhete edasist elavnemist. Kaubanduslepingu kohaselt NSVL-ga loodetakse suurendada vastastikust kaubavahetust 10%. Peekoni sisseveokontingendi suurendamise puhul Lee-

Leedu väliskaubandus tähtsamate riikidega 1934—36. a.

Lithuanian Trade with Principal Countries, 1934—36.

	Väljavedu — Exports						Sissevedu — Imports						Bilans — Balance		
	Milj. lit.			%			Milj. lit.			%			Milj. lit.		
	1936	1935	1934	1936	1935	1934	1936	1935	1934	1936	1935	1934	1936	1935	1934
Üldse	190,5	152,3	147,2	100,0	100,0	100,0	156,1	128,6	138,7	100,0	100,0	100,0	+34,4	+23,7	+ 8,5
1. Briti	92,2	69,5	62,7	48,4	45,7	42,8	57,0	47,9	35,1	36,5	37,3	25,3	+35,2	+21,6	+27,6
2. Saksa	20,6	5,4	31,8	10,8	3,6	21,6	14,4	14,7	88,8	9,2	11,4	28,0	+ 5,2	- 9,3	- 7,8
3. Belgia	10,5	11,9	6,4	5,5	7,8	4,3	18,7	4,9	7,9	8,8	8,8	5,7	- 3,2	+ 7,0	- 1,6
4. NSVL	10,1	13,1	8,6	5,3	7,5	5,1	14,7	13,6	6,0	9,4	10,6	4,8	- 4,6	- 0,5	+ 2,6
5. Prantsuse	8,6	7,1	4,3	4,5	4,7	2,9	4,8	4,4	5,2	8,1	3,4	3,7	+ 3,8	+ 2,7	- 0,9
6. Tšehhoslovakkia	7,1	5,8	4,4	3,7	3,7	3,0	7,5	9,2	9,2	4,8	7,2	6,6	- 0,4	- 3,6	- 4,8
7. USA	6,7	3,0	4,8	3,5	2,0	3,2	4,4	3,8	4,0	2,8	3,0	2,9	+ 2,3	- 0,8	+ 0,8
8. Rootsi	5,6	3,5	2,6	2,9	2,3	1,7	4,8	3,1	3,0	3,1	2,4	2,2	+ 2,5	+ 1,1	- 0,4
9. Holland	5,5	8,0	4,6	2,9	5,2	3,2	7,1	6,0	5,0	4,5	4,7	3,6	- 1,6	- 2,0	- 0,4
10. Taani	5,1	5,7	4,6	2,7	3,7	3,1	4,7	3,3	2,2	3,0	2,6	1,6	+ 0,4	+ 2,4	+ 2,4
11. Läti	3,4	3,7	4,8	1,8	2,4	3,3	2,0	1,7	2,5	1,3	1,3	1,8	+ 1,4	+ 2,0	+ 2,3
12. Palesiina	3,0	2,1	0,8	1,6	1,4	0,5	0,2	0,3	0,1	0,1	0,2	0,1	+ 2,8	+ 1,8	+ 0,7
13. Sveis	2,0	2,6	0,7	1,0	1,7	0,5	2,5	1,9	1,7	1,3	1,5	1,2	- 0,5	- 0,7	- 1,0
14. Austria	1,7	1,2	1,4	0,9	0,8	1,0	2,6	2,1	2,9	1,6	1,6	2,1	- 0,9	- 0,9	- 1,5
15. Soome	1,4	0,8	0,1	0,7	0,5	0,1	0,4	0,4	0,3	0,2	0,3	0,6	+ 1,0	+ 0,4	- 0,7
16. Norra	1,0	0,7	0,2	0,5	0,4	0,1	1,4	0,4	1,1	0,9	0,3	0,8	- 0,4	+ 0,3	- 0,9
17. Eesti	0,7	1,3	0,4	0,4	0,9	0,3	0,9	1,3	0,4	0,6	1,0	0,3	- 0,2	0	0
18. Poola ja Danzig	0,4	1,2	0,4	0,2	0,8	0,3	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1	+ 0,3	+ 1,1	+ 0,3
19. Itaalia	0,3	1,1	0,9	0,2	0,8	0,6	0,4	1,6	2,6	0,2	1,2	1,9	- 0,1	- 0,5	- 1,7

dule 10% võrra loodetakse kaubavahetuse edasisele tõusule ka Ingliseaga.

K. a. kohta tuleb veel tähendada, et eba-soodsa saagi tõttu m. a. väheneb teravilja väljavedu veelgi ja et sel puhul omab loomasaaduste väljavedu veelgi suuremat tähtsust.

Lõpuks tuleb mainida, et kaubavahetus Eestiga, mis 1935. a. osutas tõusu, (kahanes taas m. a. Leedu kaubavahetus Lätiga osutab viimasel kolmel aastal pidevat langust. Balti riikide nagnii piiratud tähtsus leedu väliskaubanduses vähenes m. a. veelgi.

INFORMATSIOONIOSA

EESTI PANGA NÄDALAARUANNE.

Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return,

AKTIVA

23. veebruaril 1937. a.

PASSIVA

1. Kattvara: — Reserve:						1. Põhikapital — Capital	5 000 000,—
kuld: rahas ja kangides	84 172 229,44					2. Tagavarakapital — Reserve Fund	704 876,51
välisraha	11 303 820,06					3. Jooksvad kohustused: — Current Liabilities:	
2. Vahetusraha — Subsidiary Coin.	1 577 463,47					a) pangatähed liikvel	45 873 120,—
3. Sisevekslid: — Home Bills:						b) jooksvad arved:	
kaubavekslid	10 013 237,58					valitsuse	21 936 503,16
põllumajandusl.	1 950 250,77					pankade	5 830 838,81
metasäätustel.	58 521,18	12 017 009,53				teised	2 901 996,65
4. Laenud: — Loans and Advances:						4. Muud passivad — Other Liabilities	80 669 141,03
valitsusele	—						7 150 726,80
teistele *)	10 841 614,58						
5. Kinnis- ja vallaavara — Immovable Property and Equipment	3 380 145,82						
6. Muud aktivad — Other Assets	16 106 085,09						
		89 897 864,99					80 897 864,99

Kattvara vahetuse jooksvate kohustustega: 59,41%
Proportion of Reserve to Current Liabilities: 59,41%

*) Selles summas Vab. Val. pooli garanteeritud laene Kr. 1 847 871,30
Includes Ukr. 1 847 871,30 guaranteed by the Government.

JUHATUS.

VÄLISMINISTEERIUMI VÄLISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED

P.-AM. ÜHENDRIIGID.

Sealihaturg Ühendriikides 1937. a. — *Pork Market in U. S. A. in 1937.*

K. a. on väljavaated Ühendriikide sealihaturul mitmeti analoogilised 1935. a. omaga. Peateguriks on eelkäiva aasta äärmiselt madal maisisaak. Kuigi turustatavate sigade arv on käesoleval hooajal, alates 1. X 1936, tunduvalt suurem eelmisest kahest aastast, on see siiski palju väiksem kui ühelgi teisel maailmasõjale järgnenud aastal.

Käesoleval hooajal turustatavad sead on enamuses 1936. a. saak, mil kevadine põrsaste arv oli umbes 30% üle 1935. a. taseme. Seakasvatajail oli suve algul kavas tõsta poegivate emiste arvu keskmiselt 14% võrreldes eelmise aasta tasemega, kuid haruldase põua tõttu jäi see maisringkondades teostamata. Maisi puudusel oldi sunnitud turustama suguemiseid niivõrd suurel arvul, et nende pakkumine tapamajadele oli juulis, augustis ja septembris suurem kui kunagi varem viimase 15 aasta jooksul. Juuni algul ennustatud 26 milj. seatoodangust toodeti tegelikult vaid 19—20 milj. siga.

Põua järeldusena on näha ette kestvat, tugevat langust poegimiste arvus ka 1937. a. kevadel. Peale sööda vähesuse sunnib toodangut vähendama ebasoodus sea- ja maisihindade vahekord. Seasööda väikesed tagavarad ja kõrged hinnad põhjustavad ka sigade keskmise kaalu langust, nõnda et sealihha ja rasva kogutoodang langeb isegi enam, kui näitab tapasigade arv. Samal põhjusel on ka arvata, et oktoobris, novembris ja detsembris tapetud sigade üldarv on palju suurem kui järgmisel kolmel kuul. Normaalaastail on see arv umbes võrdne.

Sealihakogus laos oli käesoleva hooaja algul tunduvalt alla keskmist, kuid siiski tunduvalt suurem kui eelmisel aastal. Kuna on oodata, et sel hooajal tapetakse rohkem sigu kui eelmisel aastal, on tõenäoline, et sealihatagavarad 1. III 37, on palju suure-

mad kui 1. III 36, mil need olid haruldaset väikesed.

Seasaaduste väljavedu 1935. ja 1936. a. oli palju väiksem kui mitmel eelmisel aastal. On huvitav panna tähele, et sealihha ja rasva väljavedu Ühendriigest on langenud pidevalt alates 1925. a. Selle põhjuseks on olnud toodangu tõus Euroopas ning sisseveokitsendused Euroopa riiges. Kuid järsku langust 1935. ja 1936. a. põhjustas peamiselt toodangu suur tagasimineku Ühendriiges.

Üldiselt ei ole sealihhasaaduste väljaveoks häid väljavaateid. Kuigi üldine paranemine maailma-majandusolukorras soodustab sealihhasaaduste turgu, sõltub Ühendriikide väljaveo suurenemine siiski peamiselt toodangu tõstmisest. Arvatakse, et seks on vähe väljavaateid, et Ühendriikide sealihha väljavedu suudaks kunagi taas tõusta depressioonielsele tasemele.

Seahindade keskmine 1936/37. a. turustamishooajal on umbes sama või pisut kõrgem kui eelmisel aastal. Kuigi tapetud sigade kogukaal on suurem kui l. a., on selle mõju turuhindadele tasakaalustatud tarvitava suurenenu nõudmisega. Tugev nõudmine sealihhasaadusile ladude täienduseks talvel, vähenenud loomaliha pakkumine ning arvatav elav nõudmine suguemiste järele 1937. a. kevadel ja suvel on tegurid, millised kipuvad hoidma sealihahindu kõrgel. Arvatakse, et sealihahindade hooajaline tõus nüüdsest märtsi lõpuni või aprilli alguni on tavalisest suurem. Juhul, kui seasöödasaaagi väljavaated 1937. a. kujunevad soodsaks, on pealegi tõenäoline, et suur osa emiseid jäetakse üle suve poegima, mis vähendab veelgi sealihha pakkumist suvekuul. Sel puhul on tõenäoline, et eelseisvail suvekuul leiab aset edasine tõus sealihahindades, mis jõuab haripunkti hilis-suvel või varasügisel.

LEEDU.

Eksporttapamajade a/s. Maistas'e tegevus 1936. a.

Activities of Slaughterhouses „Maistas“, Ltd. in 1936.

„Maistas“ eksportis 1936. a. lihhasaadusi ja elusloomi 42,03 milj. liti eest. Võrreldes

1935. a., tõusis eksport väärtuselt 9,31 milj. liti (28,4%). Tähtsamateks eksportaladeks,

nagu varemmailgi aastail, oli peekon, mis moodustas 47% kogu „Maistas'e" eksportväärtusest. Üldse eksporditi m. a. peekonit 10 381 tn 19,83 milj. lit. eest (1935. a. 8 573 tn 15,01 milj. lit. eest). Elussigu eksporditi 102 918 tk. 12,17 milj. lit. eest, moodustades teise koha Maistase ekspordis. Elussigu eksporditi NSVL-u, Saksa ja väiksemal arvul Tšehhoslovaakiasse. Peekon ja elussead kokku moodustasid 75% kogu Maistase eksportväärtusest.

Kuna kontingentide tõttu Inglises ei ole võimalik arendada peekonieksporti, tuli m. a. tunduvalt arendada sealih- ja konservide toodangut ja otsida neile uusi turge. Sealihasaadusi, — sinki, ribi, karbonaadi jne. — eksporditi m. a. 1 502,7 tn 2,03 milj. lit. eest. Samal ajal eksporditi 1935. a. ainult 323 tn 0,32 milj. lit. eest. Uueks turuks neile saadusile on P.-Am. Ühendriigid, kuhu on eksporditud 1,5 milj. lit. eest. Samuti tunduvalt tõusis liha-konservide ja tapetud lindude eksport. Lihakonserve eksporditi 1936. a. 474 tn 1 milj. lit. eest (1935. a. 184 tn 0,31 milj. lit. eest). Tapetud linde eksporditi 0,97 milj. lit. eest. Lihakonserve on eksporditud peamiselt Inglisse ja P.-Am. Ühendriigesse, väiksemal määral Prantsuse ja Inglise asumaisse Aafrikas, Palestiinas ja mujale.

A./s. Maistase tähtsaimaks turgudeks olid: Inglise, kuhu eksporditi 22,95 milj. lit. eest. NSVL, kuhu eksporditi 9 milj. lit. eest, Saksa

Kodulindude nuumamine Leedus.

„Maistase" kodulindude äsjavalminud nuumamis- ja tapamajas on võimalik nuumata korraga ca 30 000 lindu. Nuumamine kestab keskmiselt kaiks nädalat. Nii olevat võimalik hooajal nuumata 300—400 tuhat kodulindu, mille ekspordist võiks saada 2 milj. lit. Nuumamisele tulevad kanapojad (neid

Kurkide konservimine Leedus. — *Conservation of Cucumbers in Lithuania.*

A./S. Maistas alustas kurkide konservimist, kusjuures võivat ekspordida kuni 2 milj. plekknõud konservkurkidega 5 milj. lit. väär-

— 5 milj. lit. eest ja P.-Am. Ühendriigid — 1,89 milj. lit. eest.

Peale nimetatud turgude on Maistas oma saadusi eksportinud väiksemal määral Belgiasse, Rootsi, Norra, Prantsusse, Palestiinasse, Šveitsi, Prantsuse ja Inglise asumaisse Aafrikas.

Üldse ostis Maistas 1936. a. põllumeestelt kokku 465 944 siga (1935. a. — 451 051 tk.), sarvloomi ja lambaid 18 071 tk. (1935. a. — 5 739 tk.). Osa sarvloomadest veeti elusalt NSVL-u, tapetult Saksa, kuma teine osa tarvitati konservide valmistamiseks ja siseturu jaoks.

Hanesid osteti 1936. a. kokku 80 160 tk., parte — 24 401 tk., kanapoegi — 48 791 tk., kalkuneid — 25 380 tk. ja kodujäneseid — 59 646 tk.

1937. a. kavatakse osta kokku peekonsigu 420 000 tk. ja pekisigu 80 000 tk. Kuna peale kaubanduskokkuleppe sõlmimist Saksaga on avanenud transiidivõimalusi, tahtakse suurendada kaubandust Tšehhoslovaakia, Austria ja Šveitsiga. Suur turg on NSVL-us, kellega uue lepingu asjus on juba lepitud kokku. Tänavune kokkulepe on soodsamate hindadega. Raskusi tekitab asjaolu, et talvekuul tuuakse turule 10 000 siga nädalas, suvel ja sügise algul vaevalt 5 000 tk., mis ei luba kasustada kõiki ekspordivõimalusi.

— *Fattening of Fowl in Lithuania.*

kavatakse nuumata kõige enam), kalkunid, haned ja pardid. On sisse seatud nuumamis-, näljutamis-, tapmis-, jahutus- ja pakkimisosakonnad.

Kodulindude nuumamiseks ja tapmiseks tahetakse ehitada vastav seadis ka Shavlis.

tuses. Senini olevat konservkurke eksporditud edukalt Ameerikasse ja Inglisse.

SOOME.

Metsamüügid Soomes. — *Finnish Timber Sales.*

Saetud metsamaterjali müügid eelolevaks laevasõidu-hooajaks on Soomes suurelt osalt juba lõpetatud. Kuna hinnad tõusid viimasel ajal ja praegune keskhind on umbes 2 gstd-lt

kõrgem. kui eelmisel sügisel müükide alustamisel, peetakse häid hindu kindlustatuiks seks stigiseks, mil sooritatakse tehinguid.

Faberipuhinnad tõusevad samuti jätku-

valt, sest nõudmine on hea kodu- kui ka välismaal. NSVL, kes suuremaid paberipuude müüjaid, nõudis viimasel ajal ja sai 90 š m³ puhta paberipuu eest. Vastavalt sellele tõstsid hinda paberipuumüüjad ka Soomes. Praegune hind on 90 š m³.

Propside hinnad on samuti tõusmas. Hiljuti määrati NSVL-u soome propsimüüjate kokkuleppe kohaselt hinnad 5—6 š süllalt kõrgemaks seniseist minimaalhindadest ja järgnevail müüjadel on saadud jäbisegi tun-

duvalt kõrgemaid hindu. Tehinguid on sooritatud keskmise hinnaga — pisut üle 60 š inglise kaantsüllalt ehk umbes 110—112 Smk. m³, paremaid sortidest on saadud isegi 65 š. Hiljuti Helsingis asetleidnud nõupõtamisel otsustati tõsta praegusi hindu veelgi, et tasakaalustada vahet teiste metsamaterjalide ja propside hindade vahel. Soomest müüdi propse veebruaril alguks 150 000 sülda, eelmisel aastal 300 000 sülda. Turustamata seega umbes 150 000 sülda.

Metsatöötlemisettevõtte siirdumine välismaalastele.

Passing of Timber Working Enterprise into Foreign Hands.

O/Y J. V. Ehnqvistille kuuluv metsatöötlemisettevõtte Satakunnas siirdus ostu teel prantsuse kapitali kätte. Seega oleks kolmas ettevõtte välismaalaste käes. Varem oli üks ettevõtte sakslaste ja teine inglaste käes.

Väliskapitali tungimist metsatööstusse ei peeta paljude poolt soovitatavaks, seda enam, et Soome rahaasutis on palju raha, mida ei ole saadud paigutada tööstusse.

Karjasaaduste eksport 1936. a. — *Export of Cattle Produce in 1936.*

1936. a. eksporditi Soomest karjasaadusi: võid — 13 987 milj. kg 263 672 milj. Smk. väärtuses (1935. a. 10 242 milj. kg, 194 653 milj. Smk.), mune — 7 750 milj. kg, 109 714

milj. Smk. väärtuses (1935. a. 8729 milj. kg — 113 100 milj. Smk.); juustu — 4928 milj. kg, 79 325 milj. Smk. väärtuses (1935. a. 4224 milj. kg, 65 718 milj. Smk.).

600 milj. Smk. suurune siselaen. — *Internal Loan of 600 Mill. Smk.*

Valitsus esitas Eduskunnale ettepaneku valitsuse volitamiseks 600 milj. Smk. suuruse siselaenu tegemiseks, et osta tagasi 1918. a.

vabaduslaenu ja 1909. a. Inglisest võetud raudteelaenu. Uue siselaenu % ei tõuseks üle 4½.

Soome ja Rootsi tuletikuvabrikute ühisest müügipoliitikast.

Common Sales Policy of Swedish and Finnish Match Factories

Soome vabrikud, kes kuulusid senini trusti Rootsi vabrikutega, sõlmisid aastavahetusel lõppenud lepingu asemel hiljuti uue, millega

ühtlustatakse tuletikuekspordi-poliitikat. Rootsi poolt oli lepingu sõlmijaks Svenska Tändsticks Aktiebolaget.

Õunatoll. — *Duty on Apples.*

Ühenduses Soome-P.-Ameerika hiljuti sõlmitud kaubanduslepinguga, mis loob soodustusi ka ameerika õuntele ja tollitariifi õuntesse puutuvad osa täiendas veelgi uute lisamärkustega, otsustas valitsus tollieeskirjade lihtsustamiseks määrata, et kõrgenda-

tud tolli (tähetolli) võetakse neist riigist tulevilt õuntelt, kes ei saa soodustusi, läbi aasta 6 Smk. kg, teisilt riigelt aga vastavalt kokkuleppele. P.-Ameerika õuntelt oleks toll 15. XII — 15. VI-ni Smk. 1,50 kg.

Hülgepüük 1936. a. — *1936 Sales of Seals.*

M. a. pihti Soomes umbes 8500 hüljest (andmed ei ole veel täpsad üksikute maakohade suhtes), mille eest maksti tapmisraha üle 400 000 Smk. 1935. a. oli tapetud hülgeid 10 212. M. a. oli parem saak Botnia (Põhja)

lahes. Laadogast saadi 1500 hüljest, eelmisel aastal 1061. Kevadel 1936. a. oli hülgenahkade hind müügil 75—125 Smk., kuna hülgerasv maksus 8—10 Smk. kg. Lihast, niivõrd kui seda osteti, maksti 1—2,50 Smk. kg.

Uus Soome ettevõtte mäetööstuse alal. — *New Mining Enterprise in Finland.*

Jaauari lõpul otsustati asutada 6 milj. Smk. põhikapitaliga osatühisus O/Y Prospektor, A/B metallimuldade ja mineraalide otsimiseks. Teiste väliskapitaliga töötavate samasuguste ettevõtete kõrval oleks see teine Soome kapitaliga töötav ettevõtte. Esimene,

1935. a. suvel asutatud „Suomen Malmi O/Y“, 10,5 milj. Smk. kapitaliga on asutatud riiklike ettevõtete poolt (Imatra Voima O/Y, Enso-gutzeit, Vesiluoto, Riikkihappo ja Superf. t., Outokumpo O/Y).

Komitee asutamine põllumajandussaaduste turustamisküsimuste selgitamiseks.

Appointment of a Committee to Inquire into the Agricultural Marketing.

Valitsuse poolt asutati 22. I otsusega erikomitee prof. Jutila (end. põllutööstusministri) juhatusel, kes sai ülesandeks selgitada põllusaaduste ja karjatoodete turustamisega ühendusesolevaid küsimusi ja aruande esitamiseks aprillis. Komitee peab erilisel selgitama: missugustel preemiatega toetavatel aladel on toodang viimasel ajal eriti tõusnud ja mis on vastavad põhjused; kas oleks võimalusi preemiata abil väljaveetavaist tooteist ja saadusist mahutada osa siseturule tootmiskulusid katvate hindadega (haigemajadele, sõjaväele, kogukonnaasutisile); kas tooks olukorda parandust üksikute imporditava toorainete suurem maksumine (tollike tõstmine); kas võiks pidurdada preemiaiks makstava summa kestvat kasvamist üksikute kaupade müügi reguleerimisega siseturul, niivõrd, kui need kaubad osutuvad võistlevaiks väljaveetavaile kaupadele.

Komitee asutamise vahetuks põhjuseks oli asjaolu, et Soome väljavedu üksikuil põllumajandustoodete ja karjasaaduste alal näitab viimasel ajal tunduvat tõusu, mis paneb riigile kasvavaid kohustusi preemiamaksmise näol ja võib tuua säärase arengu jätkamisel tarvilikkude summade leidmiseks isegi raskusi. Näitena olgu toodud, et jaauari teisel ja kolmandal nädalal eksporditi võid

617 tn ehk 50,9% enam kui aasta eest samal ajal. Jaauari esimesel poolel veeti juustu välisriigesse 130 tn ehk 21,5% enam kui aasta eest samal ajal. Munade väljavedu langes.

Põllupidajate ringkondadest on kuulda juba arvamusi, et ka uus komitee ei või leida midagi uut võrreldes teiste komiteedega, kes seda küsimust on uurinud ning et kõige õigemaks abinõuks peab ikkagi jääma preemiata maksmine. Olevat küll veel teisigi abinõusid, näit. margariinivalmistamise täielik ärakeelamine, kuid vaevalt tahetakse seda teha. Loomajäätoidu tolli tõstmine või margariinivalmistusel tarvitataivate rasvainete tolli tõstmine olevat ka mõeldav abinõu, kuivõrd see andvat tulemusi, olevat isekiisimus. Jäätoidu maksvat juba nüüd palju ja margariinihinna tõus siseturul ei jätvat mõjustamata tööliste elatustaset.

Majandusringkonnad on väljendanud arvamusi, et komiteele on määratud liiga kitsad piirid oma ülesande käsitlemisel, mis ei jäta mõjustamata tagajärgi. Põllumajanduse taasuus olevat seoses üldise hinnatasemega ja kui komitee jätab uurimata võimalused, mis aitaksid tõsta tarvitava ostuvõimet, et see võiks osta rohkem ka põllumajandussaadusi, siis ei võivat loota ka erilisele tagajärgele.

1936. a. makstud preemiad. — *Premiums Paid in 1936.*

1936. a. on riigi poolt makstud preemiaid põllusaaduste ja karjatoodete väljaveol kogusummas 97,7 milj. Smk., vastava summa olles 1935. a. 84,5 milj. Smk. Võilt maksti preemiaid 1936. a. 66,4 milj. Smk (1935. a. 49,7 milj. Smk.), juustult 10,6 milj. Smk. (1935. a. 10,4 milj. Smk.) sealihalt 3,7 milj. Smk. (1935. a. 4,75 milj. Smk.), kanamuna-

delt 14,44 milj. Smk. (1935. a. 17,15 milj. Smk.), loomalihaalt 1,38 milj. Smk. (1935. a. 1,13 milj. Smk.), põdralihaalt 1,21 milj. Smk. (1935. a. 1,37 milj. Smk.).

Keskmiselt on makstud preemiat kg võist Smk. 4,78, kg juustust Smk. 2,28, kg sealihast Smk. 3,24, kanamunadest Smk. 1,86, kg loomalihaalt 1 ja põdralihaalt 1,51 Smk.

Muudatusi preemiamäärades. — *Changes in Premium Rates.*

Valitsuse otsusega 21. I tõsteti preemiat kanamunadele 3 Smk. suuruseks kg (senini Smk. 1,50), preemiat juustule Smk. 2,50—

3,25 sõltuvalt rasvasisaldusest (kõrgendus 25 penni kuni 1 Smk.), kuna preemiat sealihalt alandati 75 penni, olles nüüd Smk. 2,50.